

SZABOLCS

Szerkesztő: Dr. KOMJÁTHY KÁZMÉR.

TÁRSADALMI HETILAP.

Felelős szerkesztő: SZALAY BÉLA.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: EGÉSZ ÉVRE 3 KORONA. EGYES SZÁM ÁRA 16 FILLÉR — MEGJELNIK MINDEN SZOMBATON. — HIRDETÉSEK NÉGYZETCÉL-
TARTÓKNAK ÉS JEGYZŐKNEK EGÉSZ ÉVRE 4 KORONA MÉTERE 5 FILLÉR: TÖBBSZÖRI KOZLÉSNÉL ÁRENGELMÉNY.

Uj közművelődési egyesületet Nyiregyháznak.

Akik ennek a fiatalos nekibuzdulással fejlődő városunk életének szive dobogását megérik, azok egy idő óta valami aggodalmat keltő jelenséget észlelnek a város társadalmában. Valahogyan nem jól működik a szive verése ennek a városnak, — mondják egyre többen a gondolkozó emberek. Azok, akiknek Nyiregyháza jelen és jövő haladása a szivükön fekszik. Tehát ennek a városnak az igazi kultur-polgárai.

És ezeknek az aggodalmaknak komoly okai vannak. Nyiregyháza társadalmi életének vérkeringésében valóban rendellenes működést lehet észrevenni. Nyiregyháza közművelődési élete — beteg. Ne igyekezzünk szépíteni ennek a megállapításnak valóságát, mert evvel csak magunkat csalnók meg. Nyiregyháza szellemi életének vezetésére hivatott körök nem teljesítik azokat a közművelődési feladatokat, ame-

lyeknek szolgálását intellektuális címen elvárhatja tőlük a közönség egyeteme. Ez a mostanában lépten-nyomon kisértő kórtünet gyors szanálásra szorul, mert ha egyszer beáll a városunk közművelődési életének dekadenciája, nehezen lehet majd pótolni az egymásra fölhalmozódó hiányokat.

„Hanyatlak a város szépművelődése! . . .” ezt a jellemző tünetet állapította meg nemrégén egy fővárosi művész Nyiregyházáról, aki nem régen itt járt közöttünk.

Ezeknek a soroknak írója már régen elszokott attól, hogy idegen gondolatok köntösében hivalkodjék. Aztán meg nem hajt térdet-fejet a még annyira portált nagy nevek viselőinek véleményei előtt sem, ha ezek nem állják meg a jogos és hivatott kritika assautjait. Elfogultsággal sem lehet vádolni, mert semmi önös érdek nem fűzi pártokhoz és testületekhez s az egyetemes közművelődési haladásunk ideáljai iránt ma is lobogó lánggal égő érzésekkel lelkesedik.

Ezeket azért tartottam szükségesnek megjegyezni, mert a városunk szép-művelődésének hanyatlásáról, — jól belenézvén Nyiregyháza mai társadalmának élete folyásába, — magam is meggyőződtem ezekről a tünetekről, mielőtt az előbb említett művész közölte volna velem a maga elfogulatlan megfigyelését.

A társadalmunk szellemi erőinek szervezkedése feltűnően elhanyagolt. Pedig komoly fővel nem lehet állítani, hogy hiányoznának Nyiregyháza társadalmából olyan egyéniségek, akikben egy város szellemi életének vezetésére szükséges képességek megvannak. Ennyire nem szabad lebecsülni magunkat. Minthogy pedig minden egészséges haladás csak a kínálkozó örök szervezkedésével érhető el, itt az ideje annak, hogy Nyiregyháza intellektuális polgárai egy új közművelődési szervezetbe tömörüljenek.

Nyiregyháznak új kulturegyesületre van szükség! A meglőtt férfiak mellett most felnövekvő generáció is megnyug-

Thémakeresés.

Irta: Eria.

Beteges kedéllyel, beteges, fakósárga aranyszínnel ödöngött Hangi Ernő, a kitűnő író az egyik világváros százhangú utvesztőin. Az autók kiállhatatlan sipolása, a villamosok, ideggyöttrő csengetései, a nyüzsgő népara-dat lábtaposó sietsége bántó, gyilkos chaost váltott ki fáradt agysejtjeiben.

Gépnek érezte magát, melynek kerekei csak kelleetlenül végzik mechanikus mozgásaikat, de melynek külső erő folytán mégis szüntelenül forogni, járni, hajlongnia, kell fáradhatatlanul.

Szemei merőn tapadtak a végeérhetetlen palotaszorok márványos falaira, különböző stílusú oszlopokra. S mintha a cifra falak tömör anyaga, ritkulna, átlátszóvá kezdene válni, látni vélte a raffinált kényelemmel, pazar pompával berendezett nagyuri lakások ezeregyéj meséibe illő szobáinak belsejét. A csillogó termek parfümös levegőjét hala-

vány hölgyek sóhaja reszkettette meg s komoly arcú férfiak dobbanó lépései fultak félve a drága szőnyegek selymes puhaságába. Forró gyűlölködés kitörni készülő lázas szenvedélyek színhelyei voltak e helyek.

Undorral kapta el szemét Hangi a hivalkodás e bűnös fészkeiről.

Lassan a külvárosok szennyos sikátorába került.

A pincelakások törött ablaküvegein át dohos, párás levegőpásmák csusztak bele a téli délelőtt száraz, tiszta levegőjébe. Kihallatszott a szitok, a káromlás, a civakodás rikácsoló hangja. Egyszerre száraz kis tenyérét alamizsnáért nyujtogatva, beesett arcu rekedten köhögő gyermeki váz került elébe. Az a kétségbeesetten könyörgő szempár úgy belemarkolt szivébe.

Egy nagyobb pénzdarabot nyomott a szájalmas kis koldusnak, majd szemét ég felé fordítva, hangtalanul suttogta: Ember, ime a te nagyságod.

Több órai bolyongás után a várost környező mezőhöz tévedt. Olyan élvezettel szitta

a friss, hideg levegőt, mintha börtönfenékről kiszabadult rab lett volna.

S valami úgy vont, huzta még tovább.

Nemsokára ismét emberi művek, a hangárok között volt. Ifjú pilóta repült madárformájú gépén a kék ég alatt.

Hangi úgy érezte, hogy vére ismét pezsegni kezd, tüdeje tágul, életerő, vágyak, tervek költöznek fáradt szivébe . . .

Rohant az első aviatikushoz. Uram repülni akarok tanulni.

Fél évig hírt sem hallották barátai a kitűnő írónak. A szerkesztők mindenfelé kerestették, újságolvasó közönsége hangosan követelte megszokott, kedvenc írójának elemés cikkeit. Hasztalan! Hangi nem adott hírt magáról s akadt riporter, ki beszámolt betegségéről haláláról . . . Talán szép szemek meg is könyezték.

Ez idő alatt Hangi Ernő megfélemedezett a kultur ember minden igényéről, a repülőgépek babonás légkörében élt, tanulmányozva

ŐSZI FÉRFI DIVAT UJDONSÁGOK

kalapok, cipők, nyakkendők, ingek, keztük stb. nagy választékban

38-26-9

Herpay Ernő férfi divat üzletében **Nyiregyháza**n, Zrínyi Ilona-utca 5. sz.

Karácsonyra legalkalmasabb ajándék tárgyak kaphatók

CSÁTHY FERENCZ KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉSÉBEN
DEBRECEN, Piac-utca 8. szám.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Lapunk kapható: Kiss T. Emma, Hirschler Mór és Rottaridesz Istvánné tözsdéjében.

Mai számunk 10 oldalra terjed.

tató módon művelődik és ez a társadalmunk szellemi életének folyamatosságába újabb és újabb erőanyagot visz bele a maga szelleme frissességével és a szép élet ideáljaiért romlatlan lélekkel lelkesedni tudó nagyszerű elhatározásaival.

Erre az közművelődési szervezkedésünkre azért is szükség van, mert a Bessenyei-Kör, amely eddig az egyetlen számottevő társadaloméleti szervezetünk volt, ma már nem tudja teljesíteni a hozzáfűzött várakozásokat. Itt a felületes félreértések, vagy a szándékos félremagyarázások visszautasítása végett szükségesnek tartom nyomban leszögezni, hogy a Bessenyei-Kör életére igenis szükség van tovább is. Bessenyei György emlékének örökre élni kell ennek a városnak, ennek a vármegyének gondolkodásában. Am kicsinyes önérdéki szempontokat nem illenek beleszőni az új kultúregyesület felállításának mozgalmába, amelynek létrehozása ma már egyenesen szellemi szükségletképpen jelentkezik. A haladó gondolkodású közönségünk en masse-fejlődésének vitathatatlan kultur igényei szinte parancsolóan követelik meg ezt az új szellemi szervezkedésünket, amelynek sikerétől várhatja Nyiregyháza művelődő közönsége a maga közművelődési életének fellendülését.

Vegyék hát kezükbe ennek az új kultúregyesületi alakulásnak megindítását azok, akik erre magukat elfogulatlanul hivatottaknak érzik s hozzák öszsze nem halogató cselekvéssel az ala-

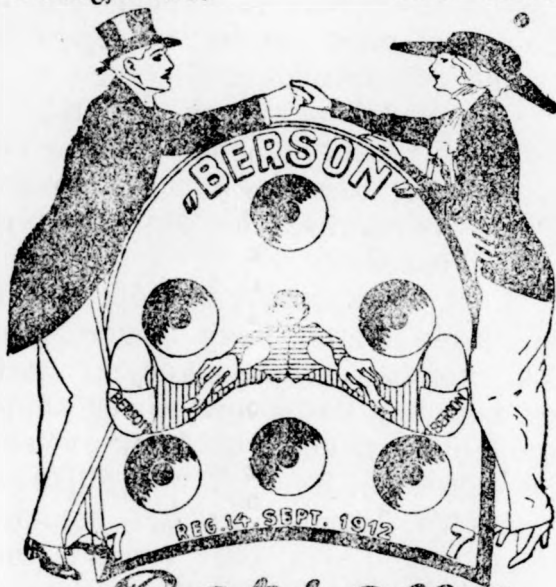
kuló értekezletet. Ami megérdemelt elismerés járhat ezért az új közművelődési egyesületünk alapítóinak, evvel nem fog majd tukarkodni a város és a vármegye társadalma. Éppen a főszezonban vagyunk s ami művelt közönségünk most várja azokat a nyilvános szórakoztató és műveltető előadásokat, amelyek nélkül szegényes, dekadens, beteg marad a társadalmunk.

Teremtsük meg a szükséges készüléssel, a magunk megbecsülésével, kívánatos egymás megértéssel, a magunk kulturörömeiért az új közművelődési egyesületet!

Enyedy Barnabás.

Pehelykönnyű
elegáns.

Tartósabb
miní bőr.

"Berson"
gummi sarok
előnyeiről
mindenki meg van győződve

a gépet s méginkább a repülés titkait. Mikor már egész tökéletesen kezelte az aeroplánokat, eszébe jutott a hűtlenül elhagyott Muzsa.

Vágyódní kezdett íróasztalai, ujságai után. Kutatta lelkének misztériumait, melyekben annyi szép, féligkész téma zsongott mindig. Ijedten tapasztalta, hogy kihunytak belőle a lángoló eszmeszikkák, néma csend, homályos szürkesség volt ott benn. Ugy van; Muzsája elvonult a magára hagyott berekből.

Napokig hiába várta az író az inspiráció magasztos perceit. Eszmeszegényen, csüggedten ült gépén.

Egyszerre fényes ötlete támadt! Hiszen ő már ura a légnak, fel hát a géppel thémakeresésre...

Megnézegette, megigazgatta légi járművét; rendben volt minden.

A nap tüzgolyója mintha hívta csalogatta volna.

Pár méternyire a földet surolta, majd merész lendülettel felfelé emelkedett a gépmadár. Olyan simán, olyan remekül szállt, mint eddig még soha. Mondhatatlan öröm hevitette az ifju keblét. Büszke mosolylyal tekintett a hangyabolyként nyüzsgő város la-

kóira, akik a töldhöz tapadva küszködnek a koncert.

Kelet felé vette irányát. Közel repült a föld fölött, hogy lássa a gömbölyü matéria rögein tengő életet.

— Pásztorlányka ült a szirtfokán. Lá-bainál tajtékszó patak rohant el sietve; nem messze tőle, a hegyoldalban kupokba rakott tahasábok közepéből kigyózza szállt fel a lomha fekete füst. Szénégetők kormos ajkáról tört elő a vidám, szivderítő nóta.

A lányka mosolyogva fonta koszoruját, hogy szögfürtéit ékítse vele. A patak tük-rében megbámulta bájos képét s mig álmodozva gondtalanul állt ott, előtűnt a kecskék közül egy izmos, barna fiu. Óvatos szökcent körül-köre a lány mögött, majd hozzáérve, hirtelen átkarolta s csókot nyomott a pici cseresznyeajkra.

A pásztorleány biboros arccal, hevesen rántotta ki magát a suhanc karjai közül s szó nélkül elfutott a visszhangos erdők mélyibe.

A repülő ifju örömmel nyult írónja után, noteszébe jegyezve: Idill az erdön. Milyen színes történet lesz ebből!

Egy-két lebbenés, egy gondolat s elmaradt a poétikus hely.

A templomegyesület vallásos estélye.

Az ág. ev. templomegyesület e hó 24-én vallásos estélyt rendezett, amelyen Zimmermann Rezső főgimnáziumi tanár tartott felolvasást a protestantizmus hivatásáról. Felolvasásában egy hatalmas társadalmi bajt, a hitetlenséget, a vallástalanságot, ezt az ultramodern felburjánzást veszi bonckés alá, épen ezért a felolvasás nemcsak a protestánsokat fogja érdekelni, de más vallásokat is. A vallásos estély nagy hallgatósága mindvégig érdeklődéssel kísérte a tartalmas felolvasást, amelyet megszerezünk sikerülven, az alábbiakban közlünk:

Zsilinszky Mihály, a magyar evangélikus világ egyik vezérférfia, egy nem régen megjelent művében a protestantizmus mai állását Kölcsy Ferenc ezen szavaival jellemzi:

„Más faj állott a kidőlt helyére,
Gyöngye fővel, romlott, szivtelen;
A dicső nép, mely tanult izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni,
Névben él csak, többé nincs jelen.“

Ezen mindenestre súlyos ítélet egy-az egyház hű szolgálatában eltöltött élet gazdag tapasztalatai után szól hozzánk; s talán elég okul szolgál arra, hogy egyszer kivételképpen s épen ma, protestáns voltunk és rendeltetésünk felől kissé elgondolkojunk

A hit.

Nos, vajjon hát hogy vagyunk a vallás alapjával, a hittel?

Banális, sőt nevetséges egy kérdés. De minek is 20-ik századbeli embertől ilyesmit kérdezni?

Hit, vallás, remény, szeretet. Isten. Krisztus: ki gondol ma ezekkel? — Ott pi-

Daemoni kezektől szétroncsolt s a nap izzó tüztől megrepesztett mézskösziklák rendetlen csoportja fölött szálott át. Sehol egy bokor, sehol egy égretörő, sudártörzsű fa; gyászos, kietlen vidék emberhangtalan némasága borzolta fel idegeit.

Egyszere a fehér kövek közül egy barlang szája tűnt elő. Előtte komor gondolatokba mélyedt, vad kinézésű ember ült, igazi mintaképe a középkori banditának. Válláról nehéz puska csöve csillogott elő, lábainál hegyesvégű fokos hevert. Csak egy pillantást kellett vetni a mély redőktől eltorzult homlokra, a pokoltűzben égő, zavaros szemekbe s bárki kitalálhatta, hogy nem jó szándék vezeti a töprenkedőt...

Hangi lelki szemei előtt egy bonyolult tragédia véres jelenetei peregték le nagy gyorsasággal. Persze az események főmozgatója a gonosz indulatu rabló lett.

— A kis jegyzőkönyvben ismét több lett egy címkével: „A modern barlanglakó kirándulása!“

Dél felől jövő, párás szél csapta a jegyeztető író homlokát, majd belekapaszkodott a nyugodtan repülő gépmadár szárnyaiba eltérítette azt kissé keleti irányától, hogy az északi nagy rónaságok felé ta-

**Az eredeti Melichár „Unicum-Drill“ vetőgépek, a világhírű Bächer-
acélekék, hullámos tárcsás boronák, a kombinált soros műtrágyavető-
gépek (sorba vet, sorba trágyáz.)**

31-52-47

Kizárólagos raktára:

**Ráhmer Sándornál Debrecen, Piac-utca 43. szám, a Dréher mellett,
Bächer—Melichár gépgyárának fióktelepe.**

ennek szegények a könyvtárak hűs poleán, Voltaire, Darwin, Haeckel, Büchler, Nietzsche stb. régen oda számították; talán maguk a theológusok is félretették már őket. Csak kénytelenségből és kenyérkeresetből viszik a templomba — mondják a 20-ik század fiai a tulemberek. De hogy a hit élő és ható legyen, hogy az embert mindent cselekedésében irányítsa, a legnagyobb szenvedések elviselésére is képessé tegye és boldogítsa: ezen, mint elmúlt századok naiv gondolatán már túl van a művelt emberiség: mondják a modern kor tudományának szintjén haladó, reális elmék. Akik pedig mégis beletévednek, azok vallási rajongók, pietisták, vagy mint mostanában hallottam, vallási örületbe estek.

— Szegények! . . . Kerüljétek őket, de ne nevéssétek ki; az még sem ilik művelt emberhez! — szólnak a hangadó vezérek.

. . . Ha nem azért ti tulemberek, ti reális elmék, ti hangadó vezérek s ti rájuk hallgatók, ne örüljétek! A ti örömeitek korai. Ime, néztek csak meg a ti nagymestereteknek, Voltaire-nek halálát, aki egész életén át gúnyolta és gyalázta Istent és Jézust. Betegségében az 51. zsoltár jutott kezeibe:

„Könyörülj rajtam Isten, a te irgalmaságod szerint, töröld el az én bűneimet!“
„Teremt bennem tiszta szívet óh Isten!“
„Ne vess el engem a te orcád elől!“ stb.

De ezt a vigasztalást már nem tudta Voltaire befogadni. Aggodalmában papot hivatott, majd egy apát s két tanu előtt aláírt egy nyilatkozatot, hogy magtagadja hitetlenségét s ezt elküldötte a párisi érseknek, — de minden hiába. Azután megátkozta hasonló gondolkodású barátait és orvosának odaigérte vagyona felét, ha még 6 hónappal meghosszabbítja életét. Minden késő volt s be kellett látnia ez éreznie, hogy egész élete a kárhózat szolgálata volt.

De hát ez régen vott. Hol volt még akkor az emberi tudomány.

Nos hát itt van a tulemberek mestere. Nietzsche, aki miután egész életén Isten és Krisztus ellen tanított, halála előtt 10 esztendeig volt mint súlyos örvény, orvosi kezelés

szítsa. Pár mértföldet repült ilyenképen amikor a szél uram, nemköpenyeforgató, kedvében megfordult s teljes erőből délkelet felé nyomta a légi utra kelt gépet.

Hangi nem tudott parancsolni az erejét fittogató elementumnak, repülnie kellett délkeletnek.

Tompa dübörgés zaja hatolt füleibe. Mintha bugott jajgatott, nyögött volna alatta a föld. Mi az? Tán az alvilág szellemei tekeznek ott alatt? Talán Hádesz fogadó estyén erőpróbáikat tartják a hajdankor mythológizált istenei?!

Még egy kis röplés — ágyuk torkából kivillanó fény sugar, puskák ropogása, véres tetemek ijesztő képe mered a kíváncsi utazó elé. — Gyorsan, gyorsan, tovább a helyről!

Mocsaros, zombékos rét süppedő talaján birkózik dühös vonaglással két dalia. Kardjuk vasa összecsatlan, ivalakuan elhajlik, majd halk pengüléssel kiesik az egyik küzdő kezéből, belefuródva egy sápadt vizililiom bársoyos kelyhébe.

A hősök szerte freccsenő piros vére rubingyönygyökkel szórja tele a fehér virágokat.

A dulakodás egyre tart. A seb nem

alatt s utolsó megmaradt sorának valószínűség szerinti értelme az, hogy Isten felé fordult.

De ha ennek sem hisztek, higgyetek Darwin munkatársának Wallace Alfrédnek szavaiban, aki a darwinizmus szolgálatában eltöltött hosszú élet után, 87 éves korában, szellemi és testi erejének teljes birtokában ezeltűt két évvel többek között ezeket írta:

„Megfigyelték már önök a madár tollát? Én azt hiszem, a madártoll a természet remeke. A világon senki ember fia nem képes ilyet előállítani, de még hozzá legtávolabbról hasonlót sem. Egyik természettudós szerint a kócsagnak egyetlen tolla millió és millió részekből áll. A szára üres és horogszerű — és szemformájú apró részek végtelen sokasága tartja össze. Anyaga oly könnyű, hogy egy ujjal ki lehet borzolni eredeti formájából, de a legkisebb fuvalomra ismét gyorsan összeállnak részei és eredeti formájukba rendeződnek. S e tollak egyaránt lég- és vízmentesek, az elképzelhető legököltebb ruházatot alkotván. A földnek kétségtelenül a madár a legkecskebb lény. Az ember a legkisebb madár röplését, tollazatát sem tanulmányozhatja anélkül, hogy mélységes csodálatot ne érezzen. De hogyan nőnek? Mi a szépségök eredete?“

Mennél erélyesebben gondolkoznak az emberek afölött, amit megfigyelni képesek, annál jobban belátják, hogy az istentagadás (a matérializmus) nem egyéb óriási balgaságnál. Presze, akiknek a hite megrendült, azok nyomban készek voltak azzal a következtetéssel, hogy a vallásnak vége s hogy az ő okoskodásuk néhány láncszeme képes megfejteni a mindenséget és hogy az értelem eredete az iszapban, vége pedig a foszfor-gőzben van. Immár azonban a matérializmus meg van halva minden intelligens emberre nézve. A jövő tele lesz csodákkal, megadásal és nyugodt hittel, mely méltó lesz ahhoz a helyhez, melyet a teremtés rendszerében elfoglalunk.

Tágítanunk kell látóhatárunkon. Más lényeket is látnunk kell a mindenségben nemcsak önmagunkat. Ugy képelem, hogy az embertől fölfelé fokozatos emelkedés van

fáj a küzdőknek, kijömlött meleg vérük csak még jobban forralja keblök dühét.

Egy taszítás, egy lépés — és süllyedni kezd alattuk az ingóvány csaloika bürüje. . . Már térdig mürültek, már csak fejeik látszanak ki s egy izmos kar, mely erősen szoritja ellensége nyakát.

Rémes ordítás zürhangjai ütök meg a magasból szemlélődő füleit. Aztán eltűnnek a viaskodók fejei, egy pár buborék táncol át a sötét leveleken s néhány pillanat múlva újra össze fonódnak bársonyos növények levelei, indái, spirálisan csavarodó szallagjai.

A fehér lapokra ez iratik fel kusza vonásokkal:

„Ahol a csontkaru rém uralkodik!“

— — — — —
Kerekrenyitott, merev nézésű szemekkel iazgatta gépét a thémágyűjtő író. Csak vissza, vissza hazájába, csöndes kis szobája nyugalmat adó falai közé. Szinte követelően minden mást elnyomó erővel ébredt fel benne e vágy. Feje zugott, szíve hallhatóan dobogott. Valahogy úgy érezte, mintha ő is ott nyugodna a feneketlen dágvány hideg sirjában, Mintha megkezdődött volna számára az öröklét perc nélküli néma hosszúság a . . . Gondolatai is zavarosan minden logika,

a lények véghetetlen légióján keresztül s legfőbb okig, Istenig, akit mi nem vagyunk képesek megmagyarázni. Ő általa, rajta keresztül működnek és ténykednek ezek.

„Ime egy folytonos tudományos kutatásban elmerült élet végső eredménye; egy lángész csodálatos megtérése az Urhoz, a mi Teremtő és gondviselő Mennyei Atyánkhoz.“

És nekem ez a három példa is elég bizonyíték a vallás élő hatalmára, elég irányító arra, hogy lelkem nyugodalmát merre keressem s hogy nyugodtan nézem a vallást lenézők fölényes mosolyát.

Az erkölcs.

Látszólag erősebb alapon áll az aszerte hangzó tanítás, hogy azon erkölcsi eszmények, melyek szabályozzák a társadalom erkölcsi elveit és törvényeit, korántsem állandók és mozdulatlanok, hanem korok és helyzetek szerint változnak úgy, hogy a mi ma szent volt, azt holnap talán lábbal tiporja a közitélet. Az első keresztes hadjárat eszméje az egész nyugati keresztyénység lelkesedésével indult meg, az utolsók szégyenletes torzalakzataikkal tették csuffá a nagy eszmét. A reformáció 100 esztendő európai háborút állott ki, míg kivívta létének jogosultságát, ma pedig a protestanizmus fiai hideg közönnyel mennek el a templom és a vallás intézményei mellett. Az első keresztyének minden új hívő mellé diakónust, presbitert, püspököt állítottak, hogy az új hívőt szent életre neveljék: ma pedig ugyan ki foglalkozik azzal, hogy a rá bízottakat szent, keresztyéni és Istennek tetsző életre nevelje? Ezernyi keresztyén közt a pap áll egyedül, tengernyi teendők áradatában elmerülve!

Ime, tisztelt gyülekezet, ezek volnának azok a példák, melyek azt igazolnák, hogy az erkölcsi eszmények világában sincsenek álló csillagok, melyek örök változatlanágban állanak az isteni eszmények megvalósítására törekvő emberi társadalmak előtt. De, tisztelt gyülekezet sem ezek, sem az ezekhez hasonló példák nem igazolják a kívánt tételt;

minden átmenet nélkül forrtak fejében. Néha percekig nem működött az agya, valami átkos kábultság gyötörte.

Majd meg olyanná vált előtte minden, mintha álmodna, mintha hullámos ködfátyol boritana be előle mindent s a szél bele-belekapna a fatyolba, meglebbentve foszlányait s egyszerre csillogó víztükör, majd karsu tornyok, kupolás paloták tömege vonult el alatta.

Olykor madár repült el mellette szárnyaival megmozgatva a hűvös levegőt.

Egyszer csak azt vette észre, hogy a tornyok, cifra játékházak mind nagyobbak lesznek, a csillogó érc-tükör, a tenger sugaras felszine mind közelebb látszik . . .

Szörnyű rázódás, ütődés — s a remekül szálló gép ott hevert mozdulatlanul a vulkán tölcseres krátere felett.

Hangi Ernő percekig nem eszmélt. De lassan vissza kezdett térni arcára az élet színe, sóhaj hagyta el ajkát, szemhéjai felnyitak.

Riadtan bámult körül. Kopár, kemény sziklatető szolgált fejének vankosul, sárgás, kénzagu hamu porát emelgette a szellő. A kráterből átlátszó, fehér füst szállott fel-

Friedmann S. Sándor

cipőáruháza Nyiregyházán a legújabb amerikai és francia tavaszi

cipőkülönlegességek megérkeztek.

Telefon 211.

32-52-34

Telefon 211.

hanem csak azt igazoljuk, hogy a fent elsorolt, vagy más hozzájuk hasonló esetekben bármi okból a társadalom hűtlenné lett előbb vallott és követett eszményéhez. Lemondott a Szentföld visszahódításáról, de ki tagadhatná, hogy maga az eszme ma is oly felséges és tiszta, hogy keresztyén előtt nem lehet magasabb feladat, mint az, hogy a lehető legszebb paradicsomává tegye a keresztyén világnak azokat a helyeket, ahol Krisztus szenvedett? Vagy ma a protestantizmus alig fogja fel igazán a maga hivatását: de azért ki tagadhatná, hogy Krisztusban való élet a legtökéletesebb élet s hogy a protestantizmus, mikor Luther fellépésével 1517-ben a Krisztusban való élet módját kizárólag a Bibliára alapította, helyes nyomon indult s hogy ma sem tehetünk egyebet, mint hogy ezt folytassuk? — Vagy végül: ma a vallásos életnek ugyszólván egyetlen tényezője a pap és templom, de azért ki merné azt józanon állítani, hogy a Krisztus igaz követésére való nevelésnek nem sokkal jobb módja az, amikor minden keresztyén embernek mindennapi teendőjébe tartozik az, hogy embertársát igaz keresztyénné nevelje?

Amennyibee ezek a példák ható erővel bizonyítják, hogy a fent elsorolt esetekben igenis állandó az eszmény, csak az ember esett közelebb, vagy távolabb tőle, abban a mértékben rövidlátó és hatásvadászó az az állítás, hogy a vallás alapuló erkölcsi törvények idejüket mult ábrándképek, hogy a valláson alapuló morál önző és felszínes, az iskolák, melyek ezt hirdetik, kiváltságolt társadalmi rendek önző érdekeit szolgálják.

Ezekkel a rosszakarátu maszlaghíntőkkel szemben hangsúlyozni kell, hogy igenis az erkölcsi törvények állandóan és szilárdan állanak, amióta az emberi nem öntudattal tekinti rendeltetését. Ami a Krisztus evangéliumában benne van, ugyanaz megvan, mint eszmény az ó testamentumban is. A „tiszteljed atyádat és anyádat“, a „ne kívánjad“ a „ne öl“ stb. mind az ugyanazon eszmény felé, mint őskori áldozattár magasbatorító halvány köde.

Jóformán fel sem fogta különös helyzetét, sajnó fájdalom járta át jobbkarját. Összezuvva, véresen feküdt karja a kövön. Ha csak mozdította, olyan fájdalom állt belé hogy felsziszent reá.

Gépe után nézett. Szárnyaszegett, fáradt madárhoz hasonlóan terült el a földön a kitünő monoplán. A vulkán kövei barátságosan hozzákocódtak, még jó szerencse, hogy gép és utasa bele nem estek a pokol kéményébe, a kráter csatornaszerű üregébe. Az lett volna az utazás!

A pórul járt író jó ideig nem volt képes semmi mentő eszme kitalálására. Fásult közönnyel várta a halált.

A körülte terjengő csendet léptek csoszogása, majd kalapácsütések zaja verte fel. Kopott, őszhaju geológus vizsgálgatott valami zöldes ásványt, mikor Hangi őt megpillantotta. Nagy örömmel szólította meg a tudóst, aki meglepetésében követ, kalapácsot kiejtett kezéből s úgy látszott, nem érti Hangi beszédét.

Három nyelven is szólította hősünk, az öreg még mindig nem válaszolt. Ekkor jutott eszébe az írónak, hátha nagyot hall az öreg! S milyen hangosan csak tudott, kiáll-

megtestesülései, mint amit a Krisztus ekképepe mondott: „szerezd a te uradat... szeresd felebarátodat.“ Ha nem volna ugyanaz az eszménye, akkor hogyan mondhatta volna Krisztus: „nem jöttem én, hogy a törvényt eltöröljem, hanem, hogy betöltsen.“

De tovább menve: a pogány világ, melynek lelkében az emberiség legfőbb javairól alkotott eszmény a zsidóságtól régóta külön fejlődött: szintén azt tartotta az emberiség legfőbb javainak, amit ma is tartunk. Sokrates tanításai és Platon iratai bizonyágot tesznek arról, hogy az államban és társadalomban ugyanazok az erkölcsi erők képeztek az alapokat, amelyek ma is épen állanak minden romlatlan és jövő feladatokra készülő államok és társadalmak alatt.

Ha ezeknél még tovább megyünk, a távoli Kelet mult vagy jelen társadalmi viszonyainak szemléletében azt tapasztalhatjuk, hogy noha történelmi idők óta a részben lényeges kölcsönhatásokat nem látunk közöttük s Nyugat kulturája között, mégis ugyanazon erkölcsi alaptörvények szolgálnak a társadalom alapjaitól ott is, itt is.

Egy az eszmény, állandó és örök, de különféleké az egymást váltó népek és társadalmak erői és az eszményt megvalósító intézményeik. Ugy, hogy e pontról nézve úgy tűnik fel az emberi nem, mint az isteni eszmények álló csillaga körül bolygó, mely mindig ragyogó fényben látja napját, de vele sohasem egyesülhet.

A feladat.

Oly szilárdan áll a vallás és a rajta nyugvó erkölcsi törvények olyan mélyen bele vannak írva az emberi nem lelkébe, hogy nem fogja azokat kiirtani semmi erő sem és mai vallásrontók sátni törekvése legfeljebb azt eredményezheti, hogy egy gyöngye fejü és szivü nemzedék könnyelműen elfordul a vallástól, de keservesen meglakol érte!

Imé a magyar társadalom is meglakult,

tott franciául. Most már válaszolt az ősz, geológus, kérdezgetvén, hogy történt a baj?

Majd talpra állítani iparkodott szenvedő felebarátját, ami nagynehezen sikerült. Aztán az ifju az öregre támaszkodva, — megindultak lefelé.

Nemsokára előkerült a tudós kísérője egy öszvérrel. Persze ez állat hátán most már sokkal könnyebben haladt Hangi lefelé, megmentőivel.

Két hétig feküdt törött karjával a tengerparti osztériában. Mikor megszállotta a sebláz, hányszor végigélte utolsó repülésének óráit, majd a hirtelen jövő esést. De napról-napra gyógyult, erősödött karja s mikor tizennégy nap multával felkelt, egészségesebbnek, jobb kedvűnek érezte magát mint valaha. Csak úgy forrt, pezsgett, lüktetett agyában a szép gondolat, idea. Bezzeg nem panaszkodhatott most thémahiányról.

S amikor ismét íróasztala mellett ülhetett oly idő multán, elővette kis jegyzőkönyvét, amelybe légi utján jegyezgetett. S a felírt címek közül egyiket sem választva ki megírásra, mosolyogva írta az előtte fekvő papirosra.

Utam vége! — s leírta lezuhanását, amit annyiszor átszenvedett lázálaiban.

mert beeresztette fülén az Istentől elhívó, csábító hangokat.

Nézzétek hogy romlik!

Nézzétek, hogy tele van bűnnel, romlással, nyomorúsággal!

Nézzétek ezt a néhány millió magyar családot, mely itt s a távoli Amerikában birkózik az étellel!

Milyen árva, milyen elhagyott, milyen tehetetlen!

Nézzétek csak a magatok munkáját, amelyet mindennap elvégeztek! Hol van benne a bátorító, a lelkesítő, az üdítő elem?

Nincs benne más, csak a robot, a nap-szám terhe, ha nincs benne meg a hit, az imádság a vallás!

A bomlás különféle okok hatása folytán hamar mily nagyra nőtt a magyarságban, mely kezd semmi hatalmat nem tisztelni, semmit önmagán kívül nem szeretni, senkitől és semmitől, talán legkevésbé az Istentől félni!

Hát a többi nagy, még nagyobb bűneit elsoroljam-é?

Nem sorolom. Nem én tartom azokaszámon, hanem a felsőleges Isten, akinek végtelen, a Krisztus evangéliumban megígért kegyelmű birja csak megmenteni a magyar népet s általa a jövő magyar nemzetet!

Ez az isteni kegyelem mutatkozik abban, hogy egy új vallási lendület tünetei kezdenek már mutatkozni a társadalomban. Magam is tanuja voltam a mult nyáron, az evangéliumi keresztyén diákszövetség debreceni közgyűlésén annak a csodálatos látványnak, hogy az az ifjuság, mely manap otthon nem részesül az imádság áldásaiban, ismét rávezetődik az evangéliumra. — Igen! — Ez az egész világtól elhagyott, árva magyar ifjuság megtalálta gyámolítóját a felséges Isten kegyelmében, a Krisztus evangéliumában! A tartalmatlan és céltalan élet posványáiból kiemelkedve a magasabb erkölcsi és szellemi régiókba lépett! Tárt karokkal várja, hogy minden igazán megtérővel a vallásnak és a hazának szeretetében egyesülhessen. Vallja és hirdeti, hogy hit nélkül nincs jellem, nincs megállás, nincs szilárdság, nincs áldozatkészség, nincs meg a léleknek szárnyalása, nincs nagyság, nincs nemzeti lendület, nincs igazi haladás, nincs igazi művelődés, nincs semmi más, csak posvány és halál! Olyan ifjak ezek, akiknek örömmé változott át az életük, a munkájuk, a barátságuk, a játékok, a multságuk, akiknek nem teher a munka pontos elvégzése, — de élvezet, — akiknek szükségletük és gyönyörűségük a Krisztus igája; — akik férfiuva fejlődhetnek anyagi tisztaságban és gyermeket, jámbor becsületességben!

A társadalom más rétegeiben ez a mozgalom már régebb és erősebb. Maga a diák-mozgalom is ebből fejlődött. Ez a mozgalom szülte a nép között, a baptista, nazarénus, adventista gyülekezetek pártolását. Miért ment a nép ezekbe a felekezetekbe? — Mert a léleknek vallásos érzése kielégítést keresett valamiben, vagy a pálinkában, vagy aki szerencsés volt, az egyedüli nagy megnyugtatóban, a Krisztusban; a mi egyházunk nem volt felfegyverkezve hozzá, nem volt ember e hozzá, hogy megnyugtást keresőket a Krisztushoz vezérelje. Hogy mennyire nem volt egyházunk erre elkészülve, azt a nyiregyházi egyház helyzete is megvilágítja. Nyiregyháza 15 ezer evangélikus lelki gondozását az iskolai vallásitanításon kívül 4 lelkész teljesíti. Egy emberre esik tehát körülbelül 4 ezer lélek. Az adventista

Tiszaberczeli téglá és cserepedőgyár

34-7-32

bármely mennyiségben szállít a nyiregyházi kisvasut bármely állomására, körkemencéjében égetett **kitünő minőségű**

I. oszt. téglát és sima, hódfarku cserepet.

Áraink a nyiregyházi téglagyárak áraival egyezők 1912. január 1-től kezdve április hó végéig a kisvasutak szállítási-díj-kezdménye a vevőközösség javára is szolgál. Előjegyzéseket elfogadta

Szabolcsi Közgazdasági Takarékpénztár r. t. Bethlen-utca 5. sz. és a Tiszaberczeli Téglagyár.

felekezeti pedig akként van szervezve az egész világon, hogy mindegyik 20 lélekre esik egy irasmagyarazója. Ebből az egy példából is láthatni, hogy a hívek lelki gondozásához az egyháznak új erőforrásokra van szüksége.

Ugy látszott, hogy akik a vallásos életben elmélyedni akarnak, a nagy tömegeiktől mozogni nem tudó egyházat mind el fogják hagyni! Igen! Még tíz évvel ezelőtt is oly nehéz, mozdulatlan és reménytelen volt a protestantizmus helyzete, hogy úgy látszott, többé nem tud új és eleven mozgalmat teremteni az egyházi élet terén. Végre aztán igazán az idők teljességében, kezdték belátni híveink, hogy a biblia-olvasást és általában a Krisztusban való életet meg lehet kezdeni és folytatni anélkül is, hogy a protestáns embernek el kellene hagynia egyházát. Mert hát ugyan ki tiltja azt, hogy a mi híveink a Krisztus nevében össze ne jöjjenek, Bibliát ne olvassanak s abban megnyugvásukat ne kereshessék? Így erősödik most már az az irány, mely a Krisztusban való életet magában az egyházban akarja megvalósítani, vagy a Bibliát minden ember életébe be akarja vinni.

Ez a mozgalom a hasonló törekvésűek között való szövetségre vezetett. Minden nemzet a maga kebelén belül szervezi ezt az igazi keresztyén munkát. Ezt nevezik keresztyén szövetségnek. Ez a keresztyén szövetség kiterjed az egész világra. Legutoljára jutott el hozzánk, mikor már Afrikában, Ázsiában is gyökeret vert, s mintegy 8500 helyi egyesültre oszlak. Néhol csodákat művel. Amint a missziók története mondja, Koreában élő lelkes hívei a keresztyén mozgalomnak, megható lelkesedéssel hirdetik a Krisztust. Vagyont, munkát, hihetetlen áldozatokat hoznak meg érte. Egy koreai fogadalmat tett, mivel szegény volt, hogy az egyik évi gyűléstől a másikig 180 napot fog Krisztus evangéliuma terjesztésének szentelni s a következő évi gyűlésen fájdalommal jelentette, hogy csak 150 napot tudott az ügynek szentelni. Egy másik hívő azt panaszolta, hogy a lefolyt év alatt csak 1500 embertársának tudta elmondani a Krisztus üdvösségét.

De hát a mi diakonisszáink, hittérítőink honnan merítik az áldozatkészségnek azt a kiapadhatatlan forrását, amellyel rendelkeznek feladataik teljesítése közben? Vajjon lehetne-e ily feladatokra vállalkozni, ha a Krisztusban való életnek nem volnának valami kiapadhatatlanul mályszéges és gazdag forrásai, amelyek szüntelen ontják a nagy feladatokhoz való erőt és kegyelmet?

Ime ezek tehát azok a források, amelyek a bolondokat és pietiztákat nevelik, akiket úgy lenéz az ugynevezett művelt ember s a mai alkalommal ezt a keresztyén életet van szerencsém hirdetni az Isten kegyelméből a tisztelt gyülekezetnek, abban a megingathatatlanul szilárd meggyőződésben, hogy amily igazán a Krisztus útjára tud térni a protestáns társadalom, abban a mértékben van jövője és rendeltetése!

Az út.

Életünk irányát elhagyni s erre az igazán keresztyén utra térni: ez a feladat, mely előttünk áll. A legtöbb ember (én is ilyen voltam) ezt képtelen és fölösleges dolognak tartja. Hogy ő ne volna keresztyén és protestáns, ki merné azt mondani? Hogy ő bűnös? Igaz. De hát ki nem az? Él ő úgy, mint más; tisztességesen, becsületesen. Adót fizet, papnak köszön, templomba jár. Szent úgy sem lehet! Munkára van hivatva az ember! Ő elvégzi mindennapi, súlyos munkáját: végezze el más is. Ő nem árt senkinek, mindenkit, s mindenkiben az érdemet tiszteli stb. Mindez nagyon szép, de nem az igazi útja a Krisztus követésének. A Krisztus követésének útja egy nagyon mélyen fekvő kapun vezet át: a megalázkodás kapuján, büzös és kegyetreméltatlan voltunk töredelemes beismerésén. Ebben a kapuban kell töredelemesen kéráunk a mi mennyei

atyánkat, hogy vegyen fel kegyelmébe. Időbe, imádságba, töredelembe, könnyekbe kerül. míg ez a kapu megnyílik számunkra. De ha egyszer átjutottunk rajta, más emberré válunk; mássé válik a mérték, mellyel a maguk s embertársaink dolgait nézzük. A tartalmatlan élet sivár mezőit változatos távlatban sorakozó, gazdag munkaterek foglalják el; az elégedetlenségéből, bajokból származó, testet-lelket bénító zürzavar egyszerre csak az elégedett boldogság összhangjával kezd fejődni. Minden gondolatunk erő, minden célunk egy tökéletesebb világrendben való igazodás, minden szemlélődésünk a bölcs rendezésben való megnyugvás lesz! Ha könnyelmű voltál, meggondolt leszel; ha káromkodtál: megrémülsz egy káromló szó hallatára; ha nem voltál mértéktartó: bizony kerülni fogod a mértéktes életet! Az önteltséget alázatos szív, az irigységet szivesség, a haragot szelidség és jóindulat, a gondot megnyugvás fogja felváltani életben!

Valóban oly birodalomban jutsz, mely sokkal magasabb kötelekkel fog embertársaidhoz fűzni, mint amilyenben eddig voltál! Sőt biztos meggyőződésed lesz afelől is, hogy megtaláltad a kulcsát annak, hogy embertársaidal a legtökéletesebb viszonyba lépj. Mert mit teszel most, ha beteg vagy? — Orvoshoz mégy. Tehát emberi segédelmet vársz. De ha Krisztusban élsz, nagyobb lesz bizodalmod és megnyugvásod. — Ha igazodat keresed: bíró elé mégy, ügyvédet vallhatsz. Megint csak emberi igazságot nyerhetsz. De ha Krisztus követője vagy jobban meg tudod ítélni, igazad van e, vagy sem; — nem mégy képzelt igazságokkal mások terhét szaporítani. S ha mégis mened kell, mi más bizodalommal vagy eltelve ügyed felől! — Csapások, megpróbáltatások érnek: bizony, bizony, egykor veled mulató barátaid nem fogják radnyitni az ajtót, ha nem tanulták meg ismerni és imádni azt, aki mindnyájunkért ártatlanul szenvedett. — Uton vagy; estére szállodába szálsz. De ha tudod, hogy a vendéglős esténként az egész háznéppel istentiszteletet tart: mi más lesz nyugodalmod, mint ott, ahol éhes alakok becsülgelnek, hogy mennyi lesz tőled a borra-
valójuk! (Ézt azért hozom fel, mert az ilyen szállóházakat már magam is meglaktam, s mert a legközelebbi múlt nyáron több serdülő diakommal Felső-Magyarországon utazván, amint egy kis városba érve estefelé egy szállodába körülnéztem: nem mertem ott megszállani. Nem mondom meg, hogy miért, de gondolhatja mindenki inkább be-
vágtam az éjszakába, s késő este értem be egy faluba, ahol embereimet nyugodt lélekkel lefektethettem.)

Hát a cselédkérdés! Ugyebár minden nap panaszkodunk, hogy nincs cseléd, hogy rossz a cseléd! Ez igaz, de mondjuk meg, hogy a legszegényebb népelem micsoda gondozásban és nevelésben részesül Magyarországon! S mit tettünk mi arra nézve, hogy csak egy neveletlen fiuban, vagy leányban nemesebb érzéseket fejlesszünk, az imádságra tanítsuk, a rossztól távol tartsuk? Semmit nem tettünk, de sőt apáink se tettek! Mitől legyen hát akkor jó a cselédünk, az inasunk, a legényünk? Vagy azt hisszük, hogy e tekintetben nincsen kötelességünk. Sőt e téren mindenkinek másra átruházhatatlan kötelességei vannak. S aki e téren semmit sem tett, nincs joga panaszra sem!

E szempontból nézve a keresztyén életet, hosszú időknél könnyelmű mulasztásai, s erélyes és gyors tevékenységre való kötelezettségeink ötlenek szemünkbe. Oly mulasztások, amelyek kinzó lelkifurdalással töltönek el, s oly kötelezettségek, melyek izmainkból és idegeinkből emberföltötti erők kipattanását várják. Mert ha ez meg nem történik, a mi helyünket más erők fogják elfoglalni, melyek a maguk céljai alá fogják rendelni a mi erőnket: s egy új rab-szolgaság megérdemelt jármába fognak

bennünket hajtani. Ez minden időkben így volt, s velünk se lesz másképp!

A magyar társadalomnak, a városunk társadalmának is több pontján megindult már ez a mozgalom, s nekünk ez a feladatunk, hogy a Krisztus szent nevében magunkat megtisztítva, csatlakozzunk ezekhez a mozgalmához.

Ne legyünk hát méltatlanok e szent hivatáshoz!

Nincs itt kicsinylésnek, kishitűségnek, lemondásnak helye. Itt csak a nagy elhatározásoké a jövő! Másnak itt nincs jövője; Aki reményét veszti és lemond: az hazudik, az meghalt, az meg is érdemli a halált. Mert látjátok, hazánk és egyházunk előbb-utóbb eljut a nagy világ elé, ahol talán léte vagy nem léte is el fog dőlni. Megmarad-e akkor a haza, megmarad-e a nemzet, az ősi hit?

Nagy kérdések ezek, s a mindenható Isten fogja annak idején eldönteni.

Mi, akik hiszünk az Isten mindenható jóságában, hisszük, hogy nemzetünk és hitünk szent vártanuinak vére és a mi Krisztusnak való szolgálatunk elég lesz nemzetünk és hitünk megmaradására.

De miben tudtok ti bizni, hitetlenek?

Semmiben!

A ti reményetek nem lehet más, mint a szenvedésektől megváltó halál!

Azért térjete meg a Bibliához, hogy hitünk és nemzetünk szent vártanuinak vére titeket is tisztára fűrdessen, s bennetek nagy és szent elhatározásokat érleljen!

Miért kedvelik

a háziasszonyok annyira

a „Valódi“

kassai Franck-ot?

Csakis a finom, erőteljes és az arany-sárga kávé miatt. Ép úgy a felül nem mult kiadósága is az, mely a legértékesebb kávépötlékké teszi.

Védjegye a

kávédaráló

Vendégségben a leányoknál.

Tea-estély a Leányegyesületben.

Miért van az, hogy ebben az eleven életű városban mindenki annyira szívesen jár el a Leányegyesület nyilvános estélyeire, mintha az igazán nyájas és őszinte rokonai körébe járna?

Aztán már régen meglehetősen figyelni, hogy valahányszor elközeledik a Leányegyesület egy-egy összejövetele, már napokkal azelőtt, otthon a magánlakásokban, kaszinókban, tőzsdei pótkaszinókban, még az utcákon is, lépten-nyomon felhangzik a kérdés: — „Elmégy a leányok tea-estélyére? . . .” És ezekre a kérdésekre rendszerint egyetlen jelentős szó a válasz: — „Igen!”

Valami finom derüvel vonják be a város vasárnapi életének arculatát ezek a leány-napok. Igazi fehér, ártatlan örömeik ölelkeznek ott fenn, a Korona nagytermében összegyülekező közönség körében. A sok-

hangu, egészséges zsongású társasági életnek valami könnyed, elegáns artisztikuma figyelhető meg. Az egész összeállításnak lefolyása egy könnyed Vieuxtemps-szonátához hasonlít, ahol játszi crescendók ölelkeznek suttogó, édes addaggiokkal. Amint Serge mondja a „Figaró“-ba: . . . . „Quisque c'est la music la plus belle vie artistique !..“

És amint mind közelebb jönnek ezek a második vasárnapok, annál lázasabb várakozás nyilatkozik meg irántuk derűs, fehér, meleg leányszobákban. Mennyi gyöngéd vágyakozás, hány színes, ártatlan finom képzeletbeli szíviszony nagyszerű álmai szövődnek tovább, dobogó, öz-félnék leányszívekben, ezeknek az egyesületi összeállításoknak kapcsán . . . .

A Leányegyesület nyilvános estélyeinek népszerűségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy a legutóbbi összeállításban is, több mint 300-an voltak. A Korona nagytermét úgy megtölti ilyenkor a közönség, hogy csak lépten-nyomon való gyöngéd surlódásokkal lehet mozogni benne. A táncnál pedig a fiatal vér a forró felpezsdülésében néha nagyon is szűknek találja ezt a tágas termet, amit a múlt vasárnapon is egy most bajszosodó nagy diák fejezett ki a legtalálóbban, amikor a szíve választottját tánc közben a karjai között tartva, szólt el magát hangosan:

„. . . . Erzsike nagysám! . . . de szeretném kirugni most ennek a teremnek a falát! . . . .“

És ebben az önfeledt udvariásban éppen annyi keresetlen őszinteség, mint amennyi ifjú naivság nyilatkozott meg.

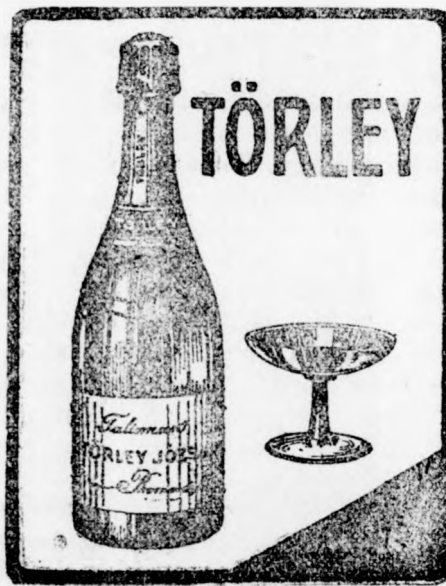
Az estély nyilvános előadásait Vajda Ilona színművésznő szavalata vezette be. Ismét újdonságban volt része a közönségnek. Új nyiregyházi író: Valtér Géza, aki mindenekelőtt az írás muzsájának szóló szorgalmas, kitartó hódolója jellemez. Csakugy ontja magából a kötött és kötetlen formájú irásokat, mintha a pszichéjéből több fajú írói mesterségnek vénája bugyogna fel. A lírájában sok finom vonás van. Néha rapszódikus, máskor meg bizarr az írása. Némelyik verse merő, Ady-utánezat hatású kelti, de ha a tolla kevés gyakorlatusága és a fiatal életkora miatt szertelen is néha, az írásaiból mindenütt ki-kicsendül a tiszta érzések hangja. És ilyenkor megfelelő, szép gondolatokba tudja öltöztetni az érzéseit. Ma még nem művésze az írásnak, de ha megtalálja a maga eredetiségét és ebben az irányban fejleszti a kétségtelenül igen eleven szellemét, hamarosan maradandó értékű irodalmi alkotásokat kaphatunk tőle.

Az estély másik újdonsága Berend László dr. muzsikája volt. Mindjárt a felépése elején megérezhette a közönség, hogy nem mindennapi egyéniség. Ritka, finomodott érzéseket tud velünk könnyen megérezkelteni a hegedűjével. Szélesen folyó, sokszínű skálája van a művészetének. Az előadott magyar dalaival nagy, nemes érzések finom tolmácsolójának mutatta be magát. Öntudatos, biztoskezü játékos Berend László dr. aki tisztában van a játéka spontán hatásával. Orvos és hegedűművész! Ez, ha nem is szokatlan, de mégis ritka jelenség s aki a hangszerét ilyen finoman tudja kezelni, bizonyos, hogy a mindennapi hivatásos munkájában is tud művész lenni.

Berend hegedűjátékát Ferenczy József kísérte zongorán, gondos, cizellált előadásban. Az ő hangszerén nehezebb az érzéseket színezni, mint a hegedűn. Inkább a zene plaszticitását adja könnyebben a zongora. Mégis, ahogyan Ferenczy aláfestette gyöngéd színekkel, finom poentirozással Berend hegedű szólóját, ebben nagy előadói képességek pozitívumai voltak meg. Ez a két előadó nagyon ösmerheti egymás lelkének intonációit.

Majd még egyszer Vajda Ilona művésznő előadásában gyönyörködhetett a közönség aki ezuttal Farkas Imre pajzán leánydalai-ból szavalt több poémát. A művésznő igen finom recitáló művészetéről már nem szükséges a nyiregyházi közönségnek hosszabban írni.

Escritor.

39-10-8

Nagyméltóságú egri érsek ur a nyiregyházi hitközség nevében az iskolaszék által felterjesztett üdvözlő iratára a következőket válaszolta:

D. e. J. Kr! 6406/1912,

Főtisztelendő Apát, Esperes, Plébános Ur!

Köszönetem küldöm a nyiregyházi szeretett hivatásosoknak az iskolaszék útján kifejezett ragaszkodó érzelmeikért, s azon szíves üdvözlő iratukért, amelyekkel érseki kormányzatom kezdetén engem megörvendeztettek.

Az örökkévalóságba került főpásztori atyánkról reám, az utódra átszálló örökségként becsülöm ezt a hozzám való ragaszkodását is, amelyet kifejezni szívesek voltak, s amelyek megőrizni és szilárdítani nagy elődöm példája és szívem sugallata egyaránt készítenek. Ngy elődöm ünnepléte mélyen bevésődött, s hiszem kitörölhetetlenül fen fog maradni a szívekben s Nyiregyháza évkönyveiben, ami nem mindenkinek juthat osztályrészl. De bizom én is Istenben, hogy az én jóakaratu készségemet is eszközül fogja felhasználni a Mindenható fentartására, s talán fejlesztésére annak, amit az enyéimnél hivatottabb kéz hosszú évszázadokra üdvösen és kihatóan alkotott. Magam részéről kötelességnek tekintem ezt, melyet a multak tisztelete s a jövő munkálása egyaránt követel tőlem, de látom egyuttal, hogy oly kötelesség az,

mely a hívők és Istentől rendelt vezérük kölcsönös megértése nélkül nem teljesíthető,

A főpásztornak és hívőknek szent-egyházunk hitelvei érvényesítésben s érdekeinek védelmében annál összetartóbb együttérzéssel kell céltudatosan munkálkodniok. minél hathatósabban sürget erre bennünket minden napnak intő tanulsága, s minél szükségesebb, hogy jó és szent ügyünk szolgálatában egyesült erővel haladjunk a cél felé!

Megboldoguit hibornok-érsek urunknak kiválóan szeretett városa részéről az ő utódja, úgy vélem, bizvást remélheti ezt a támogatást; mert ahol az ő emléke különös kegyeletben él, ott az ő alkotásainak általa kiszemelt gondozója is joggal számít gondozó munkájában készségesen segítő kezekre.

Mindnyájunkkal együtt áldva emléket a halhatatlan nevű nagy halottnak; az ő szeretett nyiregyházi hívei részére szívem mélyéből küldöm főpásztori áldásomat.

Eger, 1912 évi nov. hó 14-én.

Lajos, s. k, érsek.

Alapítva 1909. évben.

Gabulya Mihály

ruhafestő, vegytisztító, gőzmosó és piissérozó intézete

Vay Ádám u.13. Bejárat Véső-u. felől.

Fest minden színre és gyászruhákat 24 óra alatt.

Vegyileg tisztít bármilyen ruhákat kifogástalanul.

Gallér és kézelők stb. hófehérre és tükör fényesre mos 5 nap alatt.

Piisséroz 3 óra alatt.

Midőn szíves megbizásaikat kérem, vagyok mély tisztelettel

Gabulya Mihály.

33-13-7 Telefon 248. sz.

Ezüst éremmel és díszoklevéllel kitüntetve.

TANÜGY.

Tanító a háboruban. Most, mikor nemcsak országszerte, de világszerte háborus hangulat és mindenütt mozgósítanak s katonának visznek sokakat, felmerül a kérdés a tanítók között, mi lesz a tanító családjával, ha őt háboruba viszik? Mert hogy a tanítót háboruba viszik, az bizonyos, hiszen a hadsereg legjobb céllovó anyagát a tanítók képezik. Már most ha a hadköteles tanítót elviszik a háboruba, családját itthagyja s kapja egy évig fizetésének egy részét. Ha állami tanító, akkor felét, ha felekezeti, egyharmadát. Egy évben tul pedig akár koldulni mehet a tanító család, mert a fenntartó a háboruban van. Ilyen az elbánás az oly tanító családjával, ki életét kockáztatja a haza megmentésére.

Tanítók sorsjátéka. A „Magyarországi Tanítók Betegsegélyző-alap“-nak megteremtésére kiadott sorsjegyek az egész országba régen szétküldettek, sőt némely vármegyében már azok nagyrésztét el is árusították s árát a központba beküldték. Huzás dec. 29-én lesz, tehát már alig pár hét múlva, miért is kéretnek a t. Kartársak, hogy a részükre árusítás végett átadott sorsjegyeket most már sürgősen értékesítsék és pedig lehetőleg úgy, hogy mind elkeljen, mert ahány sorsjegy megmarad, annyi koronával kisebb tőkével fogja a betegsegélyző-alap működését megkezdeni. Már pedig, mikor ily fontos tanítói közintézmény megvalósításáról van szó, elvárható minden tanítótól, hogy a szolidáris munkából egyformán kivegye részét, mert hisz közvetve a saját érdekében cselekszik.

Séreimes fizetésrendezés. Dacára, hogy a kormány titkolja a fizetésrendezést, kiszivárgott annyi hír, amennyiből elég tisztán láthatjuk a fizetésrendezés ügcét. Az állami tanítók fizetése rendezve van úgy, hogy évenként 200, majd később 300 és 400 koronával kap állandóan kevesebbet a nálánál kisebb képzettségű kis tisztviselőnél, a nem állami tanító pedig a kis tisztviselő fizetésénél 28 éven keresztül évi 800, majd 900 és 1000 koronával kap kevesebbet. Lakberről szó sincs, tehát tisztességes lakbér helyett is valami jól megcsontított összeget adnak. Korpótlékról pedig, mely eddig meg volt, ne is álmodjon a tanító. Végeredményben tehát kap a nem állami tanító 1200 kor. kezdő fizetést, melyből egy napra jut 55 fillér. Ez az a híres titkolt fizetésrendezés, melyre a minisztérium azt mondja, hogy a tanítóság zöme meg lesz vele elégedve. Ilyenek után van-e tanító, akiben ne a végső elkeseredést szülné ez a nesze semmi. fogd meg jól fizetésrendezés?!

A miskolci községi tanítók fizetése. Miskolcz város törvényhatósága rendezvén a tisztviselők fizetését, az óvónőket a XI-ik, a tanítókat a X., IX. és az igazgatókat a VIII-ik fizetési osztályba vette fel. Az előlépés 4 évenként történik. Minden tanerő 200 K ötöd-éves korpótlékban részesül, az igazgatók pedig még külön liszteldíjat is kapnak. Hol marad ettől a kormány által nyújtott fizetésrendezés?!

Üresedés. A királytelek-szőlőskerti r. k. iskola II. tanítói állása és a biri-i g. kath. iskolánál egy tanítói állás üresedésben van a tanítók eltávozására folytán. A pályázat az állásokra meghirdettetett.

Tornyospálcan a megszorított tanítókötelesek folytán II-ik tanítói állást szerveztek s a tanítót meg is választották, de nincs tanterem, ahol tanítsa. A bajon úgy segített az iskolaszék, hogy mindkét tanerő osztályát ugyanazon tanteremben helyezte el, illetve egyik tanító délelőtt, másik délután tanítja növendékeit felváltva.

HIREK.

— Városi közgyűlés. Pénteken ismét közgyűlés volt. Ez különben a november havi rendes gyűlés volt, — melyen egy pár törvényhatósági jóváhagyó határozatot mutatott be a tanács tudomásul vétel végett.

— Huszárlaktanya építés. Az új honvéd huszárlaktanya építése ügyében szerdán kezdette meg tárgyalásait a vegyes bizottság, melynek megállapodásait valószínűleg e hó folyamán bemutatja a tanács a közgyűléshez, — miután ez fentartotta magának a jóváhagyási jogot.

A vegyes bizottság tárgyalás közben két alkalommal ülésezett a laktanya bizottság, hogy a város jogos érdekei mindenekben kielégítést találjanak.

Erre különben nagy garanciát nyújt a város szakértőjének: Toásó Pál budapesti építésznek elismert tudása s laktanya építési ügyekben szerzett nagy jártassága. Hogy mit jelent a város érdekeire egy ilyen kiváló gyakorló munkássága, az tudhatja kellően méltá-

nyolni, — ki a katonai beszállásolásra, — laktanya építésére vonatkozó törvények, rendeletek, kimutatásait s azoknak labirintusait ismeri.

— Meteorológiai állomás Nyiregyháza. A várossal folytatott előzetes tárgyalások után, most már egy újabb tudományos intézménnyel gyarapodott a megye székhelyünk. Nevezetesen a m. kir. Országos Meteorológiai és Földmágnassági Intézet új megfigyelő állomást létesített Nyiregyháza, a város kézséges támogatásával. Szakértői vizsgálat után a vásárteret tartották erre a célra a legalkalmasabbnak. A képviselőtestület aztán engedélyezte a tudományos megfigyelések céljára ezt a területet és hozzájárult ahhoz, hogy a város a megfigyelő állomáson alkalmazott egy észlelőnek 360 kor. évi tiszteletdíjat adjon s az iniézet részére 680 koronáért beszerezhesse a termograf, orograf és napfénytartammérő műszereket. A megfigyelő állomás észlelői tisztét a vásártéri felügyelő látja el, aki minden napon reggel 8 délután 2 és este 9 órakor megejti a megfigyeléseit, ezeket naplóba följegyzi és a jegyzeteket minden hónapban fölküldi az országos intézethez. Az állomást most szerelik fel a szükséges hőmérőkkel, a száraz, — nedves-, maximum és minimum-mérőkkel és szélirány mérővel. Ennek az új intézménynek gyakorlati haszna különösen a mezőgazdaságban és a közegészségügyi munkálatokban nyilatkozik meg.

— A háború keresletre adható ajánlat alkalmát, máról-holnapra nagy mennyiségű árucikkek rendelését köthetik le. Nem egy kereskedővel történt meg a mostani háborús mozgalmak kereskedelmi kvunjunkturáinak helyes kihasználásával, hogy 24--48 óra alatt egész vagyont kitevő nyereséghez jutott. Háborúk alkalmával különösen fontos a gyors mozgás. Az idő ilyenkor igazán pénz és az jár a legszerencsésebben, aki az eszével és a lábaival a leggyorsabban jár. Már napok óta beszélnek, hogy a most folyó háborús készülődések támasztotta megnövekedett katonai szükségletek keresletének kihasználása körül, három szabolcsi kereskedő is megszerezte magának a kalácsot egész életére. Amire a magyar ember azt szokta mondani: „Szemesnek áll a világ, vaknak az alamizna!“

— Göre Gábor nótája. Valamelyik ösmeretlen atyafi sokszor szomorkodta a lebényi bíró ségorával, hogy: ez a világ mi vóna, ha egy kis bor nem vóna, és annyira neki keseredett, hogy Siptics Mihály Viz-u. 27. szám alatt lévő borpincéjébe lemászott a gádon és valószínűleg fölebaráti sziveséggel és segítséggel fölhöndörített egy 138 literes hordót, valószínűleg nem az ideai termések közül. A rendőrség razziát tartott, minden részeg embert kivallatott, de a tettes még mindig nem került elő igysem.

— Lelencek a vonat tetején. Debrecenből jelentik: e hó 25-én a Nyiregyháza felől jövő személyvonatot már kitölték a pályaudvarból, amikor a lámpatisztogatók az egyik kocsit tetején két gyermekbe botlottak bele. Nyomban leszállították őket a kocsit tetejéről és átadták a rendőrségnek. Itt kiderült, hogy a vonat tetején utazó csemeték Reimann Lipót és Vigerrér Antal 12 éves lelenceik, akiket a debreceni menhely adott ki Nyiregyháza egy kovácmesterhez. A fiúk elégedetlenek voltak sorsukkal és azért szöktek meg. Mindkét fiu már tavaly is megszökött mesterétől. Az egyik Szabadkáról utazott Budapestre a vonat tetején, a másik pedig Péctől Szegedig. Kihallgatásuk alkalmával azt is bevallották, hogy újra el fognak szökni, mert nem akarnak kovácsinasok maradni. Hogy mik szeretnének lenni, azt hiszem hamarosan ők maguk sem tudnák megmondani.

— Törvény az iskolakerülők ellen. Az emberiségnek a létért való küzdelemben szükséges első és fő fegyvere a tudomány. A tudásnak minél szélesebb körben való elterjedése halk kísérletként enyhíti az élet dallamának durvaságát, egymáshoz közelebb hozza az embereket, praktikussá, kiadósabbá teszi minden cselekedetünket! s mindenképpen emeli a közjólétet, a közboldogságot. Hogy a közoktatásügyi miniszter novelláris uton szándékozik a be nem iratkozás és a sok igazolatlan mulasztásból származó mizériának véget vetni azáltal, hogy az eddig majdnem eredménytelennek bizonyult bírságotolási eljárás helyett a kihágási eljárást vezeti be, azt bizonyítja, hogy sokan élnek még e hazában, kik az iskola fontos hivatásának tudatában még nincsenek. Ezen törvénytervezet szükségessége a mi szegényünk, de szívesebben elviseljük egy szebb eljövendő állapot reményében.

— Megfagyott ember. E hó 18-án reggni Ujfehértón a Csiki József italmérése mellett egy 70 évesnek látszó embert halva találtak. A vizsgálat azt állapította meg, hogy halálát megfagyás okozta, pedig nem kis szeszt vett be fütélékül a szerencsétlen. Ruházatáról itélve az illető az iparos osztályhoz tartozó lehetett. Kitéte iránt a nyomozás megindult.

— Ki a kegyelmes ur? Sokan abban a téves véleményben vannak, hogy a kegyelmes cím a valóságos belső titkos tanácsosságnak a velejárója, pedig nagyméltóságu és kegyelmes lehet valaki anélkül is, hogy belső titkos tanácsos lenne. E titulus egyházi, katonai és polgári állás által is megszerezhető. Nevezetesen minden érsek nagyméltóságu és kegyelmes, ha nem titkos tanácsos is, ugyszintén minden miniszter és az állami számvevőszék einöke is már hivataluknál fogva. A katonatisztek közül mindenki, aki az altábornagyi rangot eléri, kegyelmes ur, akár titkos tanácsos, akár nem.

— A esősz katasztrófája. Szuromi György kiskálói szőlőkerülő e hó 18-án dolgozni akarván, a kint levő pajtájába akart bemenni, de az ajtó kulcsát elvesztette. Hogy hozzájusson szerszámaihoz, rögtönzött állványon fölmászott a pajta tetejére, ahonnan egy deszkát kifeszítve, bemászott a kamrába. Majd belülről a nyíláson kidobta a kapát, s mivel fegyvere is bent volt, azt is elővette, s a pajta tetejéről a töltött fegyvert vigyázva a fal mellett függőlegesen lökte le, s esés közben utána nézett, jól esik-e le. A falat horzsoló fegyver ravasza horzsolódás közben fölhozódott, s amint a földhöz ütődött lecsattant, a fegyver elsült, s a fegyver után néző kerület a fején találta, ki vértől boritva visszaesett a pajtába. A súlyosan sérült kerülő minden erejét összeszedve baltával kifeszítette a pajta ajtaját, s nagynehezen elvanszorgott a szomszéd szöllőig, hol felesége dolgozgatott. Ez összekiabálva az embereket, szekerén kórházba szállította férjét, ki most élet-halál közt lebeg.

— Dühében a kutba ugrott. Furcsa öngyilkosság történt Nagylónyán, ahol Pap Kálmán gazdaember a kutba ölte magát. A gazda összeveszett feleségével és dühében belevetette magát a nyitott kutba. Mire a segítségére sietők kihúzták, már halott volt.

— **Az első farsangi tánemulatság.** Első farsangi estély lesz a január 4-iki, melyet a Szabolcsmegyei Tanítók Otthona rendez saját pénztára javára, egyrészt azért is, hogy a nyiregyházi közönségnek ismét szerzhessen egy a nváljához hasonló, élvezetes, kellemes estét. A rendezőség, hogy a bál sikerét azzal is biztosítsa, illetve előmozdítsa, elsőrendű cigányt hoz az estélyrs, Biztosra vehető előre a jó siker, kellemes mulatságban lesz része mindenkinek, aki mulatási vágyától hajtvva részt vesz azon.

— **Az államfogházból.** Ujságíró és államfogház! Igen, ez az a két fogalom, amely annyira hozzátartozik egymáshoz, mint . . . na! honnan kezdjük, az ókorból? . . . mint Castor Poluxhoz, mint a csók az öleléshez, mint az anya a gyerekéhez, mint a csúz az izülethez, mint . . . mint . . . eh! nem folytatom tovább! Folytassa Miklós Gyula szerkesztő, hiszen ő most ugyanis a legfrissebb benyomásokkal van tele az államfogházi élet nasszerűségeiről. A dolog úgy történt, . . . eh! mit, . . . egyszerűen az történt, hogy Miklós Gyula a múlt héten ismét bevonult párvialdal vétsége mián az államfogházba, ki tudja, hanyadszor. Ezuttal a szegedi Csillagbörtönben gondolkpzott az élet kényszerű játékaikról, amiket velünk, gyarló szalon-állatokkal el szokott követni. Most aztán a szerkesztőségi asztalához ismét visszatért ez az éles szárkázmusu polgártársunk, hogy ha kell, ismét elkövesse olyasvalamit, amelyért megint hivogatni fogja magához az államfogház.

— **Debreceni egyetem.** Városok Lapjából olvassuk, hogy Debrecen város tanácsa most tárgyalja Zichy János gróf közoktatásügyi miniszter levelét, amelyben az egyetem céljaira felajánlott támogatások tényleges átadását kéri, ugymint az 5 millió korona befizetését és a 80 katasztrális föld átírását. A városi tanács a törvény értelmében hangsúlyozza, hogy az öt milliót csak akkor kell befizetnie, ha a kórház felépül és azt a miniszter átvette. Ha azonban sürgős az egyetem fölépítése és így az 5 milliót már előbb kell befizetniök, akkor a város kéri a minisztert, hogy a pénzügyminiszternél járjon el aziránt, hogy a város megkapja a kötvénykibocsátási jogot, hogy így módjában legyen a pénzt beszerezni. A város különben minden vállalt kötelezettsége teljesítésére hajlandó.

— **Kaszárnya építések.** Kassa város is most foglalkozott a 3. honvédkerületi parancsnokság részére építendő palota ügyében a vegyes bizottság megállapodásával, mely a befektetési tőke után 6 százaléknak megfelelő bért biztosít a város részére. — A törvényhatósági bizottság ezt jóváhagyta, elhatározta azonban, hogy a honvédelmi miniszteriummal a bérletnek 30 évről 50 évre kiterjesztését fogja kérelmezni.

A nagyváradi tüzerlaktanya építése ügyében is most fejezték be a tárgyalásokat, melynek eredményeként a laktanya építési költsége 3 millió koronát tesz ki, ezzel szemben a kincstár 180.000 korona bért fog fizetni évenként a városnak, ami a tőke 6 százalék amortizációjának felel meg.

— **Az ellopott sirkő.** Goldberger Dávid sirkőraktáros Rákóczi-uti telepéről nov. 27-én éjjel ismeretlen tettesek elemeltek egy 120 K. értékű kőből faragott anygalt. A rendőrségnek azt hisszük hamar sikerül megkeríteni, mert a szobor rajza és cégjelzése kéznél van.

x) **A Nap a magyar ujságírás szenzációja.** Tessék elolvasni és feltétlenül meggyőződik róla, aminthogy konstatálni fogja azt is, hogy A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja. A 48-as eszmék és a magyar nemzeti főrekvések egyetlen hű és törhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Dr. Hajdu Miklós társszerkesztő. Munkatársai a magyar ujságírás kjtünőségei. Példányszáma amerikai ujságsiker 155.000 példány

naponkint. Egy szám 6 fillér. Előfizetési ár: egy évre 18 korona, félévre 9, negyedévre 4 korona 50 fillér, 1 korona 60 fillér. Minden jó magyar fizessen elő A Nap-ra!

x) **Gyönyörű ékszer** ujdonságok érkeztek az országos híru debreceni Lőfkovits Arthur és társa céghez az idei nagy karácsonyi vásárra. A legkisebb összegért is oly izléeses finom tárgyak állanak a n. é. vásárló közönség rendelkezésére, hogy mindenk saját érdekében teszi, ha a céget felkéri egy karácsonyi ujdonságokból összeállított választék beküldésére, mit szívesen megteszi a cég, hogy ezáltal megkönyjtsé a legtöbb örömet szerző karácsonyi aládekok kiválasztását.

x) **A tél a legjobb orvos!** A folyton változó életviszonyok nem csak új betegségeket hoztak létre, de, még a régieket is súlyosabbakká tették. Ma már alig van ember, aki köszvényben, csuzban, reumában és az ezen bajokat kísérő egyéb betegségeken és fájdalmakban ne szenvedjen. A minden orvosi tudomány felvilágosította a közönséget arról, hogy a betegségeket nem csak a nyári fürdőkben kell és lehet gyógyítani, hanem a tartós, valódi gyógyulás elérésére a téli kurák még a nyári fürdőzésnél is alkalmasabbak. Ez az oka annak, hogy azok a fürdők, melyeket valóságos gyógyfürdő számba kell vennünk, nagy súlyt helyeznek a téli kura bevezetésére és fentartására, mert télen a beteg kevesebb mozgást, szabadságot élvezhet, jobban le van fürdőjéhez és orvosához kötve és ezért nagyobb is a gyógyulások száma. Ez a cél lebegett a Nagyvárad mellett levő Félix-fürdő igazgatósága előtt is, amikor 10 évvel ezelőtt a téli kurát bevezette és azóta azt népszerűvé és hasznossá tette. A gyógyhatású hőfürdők és meleg források használata nagyobb pihenést, kényelmet igényel, amire főként az őszi és téli idő alkalmas, amikor a gazda élvezve munkáját, nyugodtabban foglalkozhatik betegségével is. A tisztviselő, a katona és bármely más alkalmazott is könnyebben veheti igénybe a Félix-fürdő ritkhatású gyógytényezőit, mely bármely fürdő használatával, kényelmes, jól fűtött szobákkal, zárt folyosókat, jó magyaros kosztal együtt szóval teljes uri ellátás fürdő használatával együtt hetenként csupán 56 koronába kerül, tehát jóval olcsóbb mint a mennyibe például a nyári gyógyulás kerülne. A szenvedő beteg bizonzára szívesen értesül arról, hpgz a Félix-fürdő idei téli kura ideje megkezdődött és a sokféle betegségben szenvedő nemcsak csodás hatású források, de kellemes otthon, kitűnő orvosi felügyelet és magyar vendég-szeretet várja.

— **A balkáni háboru** miatt több helyütt a vasuti forgalom megakadt mindezek dacára Papp Géza csemege és fűszer üzletébe megérkezett a valódi angol tearum és teasütemény. Mindenkinek saját érdeke tehát, hogy szükségletét a fenti cégnél szerezze be, mert frís árut olcsón vesz! 73-26-7

Anyarozsot

bármilyen mennyiségben
legmagasabb áron vesz

KLEIN M. és K.

gyógynövénynagykereskedő

BUDAPEST, VII. Károly-körut 5.

Telefon: 64-34.

Alapított: 1878

IRODALOM.

A Modern Könyvtár új számai. A Gömöri Jenő szerkesztésében megjelenő Modern Könyvtárnak újabb számai most jelentek meg. A négy új szám mindenike igen értékes. Az első (198-200.) szám a Magyar Színházban az imént nagy sikerrel bemutatott Napraforgós hölgyet tartalmazza, Vajnovich Ivó gróf horvát író velencei álmát, amelyet bemutatója idején a kritika is nagyon kedvezően fogadott. A Magyar Színház főrendője, a kiváló író Márkus László, fordította a darabot. A második szám (201-203) Lukács Györgynek, az újabb magyar kritikai irodalom egyik uttörőjének népszerű tanulmányait hozza August Srindegről, Ady Endréről, Jób Dánielről, Thomas Mannról, Arthur Schnitzlerről, Pontyppidanról st. A kötet címe Esztétikai kultúra. A következő szám 204-205.) kedves meglepetés azok részére, akik Kálnoki Izidor írásait szeretik, és ilyenek igen sokan vannak. A népszerű író Négylábuak és több-lábuak címen legbájosabb írásait gyűjtötte össze ebben a kötetben az állatmeséit. Ezek, az ő csöndes csöndes humorával, meleg hangjával és ötletességével megirt mesék elsőrangú szépirodalmi olvasmányok, amelle, hogy tanulságosak, mélyek is. A kötet fejezeteinek címei: Állatmesék, Egy szarvasbogár kalandjai, Mesék a szunyogról, A konflisó emlékei. Az új sorozat negyedik száma (206-209.) A modern német irodalom egyik kiugasló képviselőjének, Jacob Wassermannnak, regénye, a: Nagy Sándor Babylonban, amely a modern német regényirodalom egyik pompás, jelentős terméke. A regényt Franyó Zoltán fordította erőteljes, művészi nyelven és gondossággal. Előszót is irt a regény elé, amelyben a következő szép szavakkal jellemzi a regényt és íróját: „Csodálatos szépségekkel van tele. Képek, amelyeknek vértől haboros szívárványai még évek múlva is kísérteni fognak. Ókori emberek, akik szenvedéseik, szerelmeik boldogságuk által oly közel kerülnek a lel-künkhöz, hogy szinte a szemükből olvassuk ki legfinomabb érzés-nüánszaikat. Haboruk borzalmas epizódja plasztikusan, szinte vizi-ósan, megelevenítve és szimbólumokká tömörítve. És mindezek mögött valami finom és megnemesült romantika, amelynek meleg és cukros zamatát csak a német íróknál nem érezzük émelygősnek. Vannak dermesztő részletei, amelyeknél zord orosz regényekre gondolunk. Ezekkel áll Wassermann a legközelebbi rokonságban . . . Egy bécsi Andrejev Leonid . . . „A Modern Könyvtár az Athenaeum adja ki és egy-egy számának 20 fillér az ára. A kötetek mindenütt kaphatók.

50944/912. I. szám.

Hirdetmény.

A nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatóságnál az 1913. évre szükséges circa 200 □ méter kemény első minőségű hasáb tűzifa szállításának biztosítására 1912. december 10-én délelőti 10 órakor árlejtés tartatik. Az előirányzott évi szükséglet előre közölt mennyiségben szállítandó, az ajánlatban a szállítási költség felveendő.

Az írásbeli ajánlatok zárt borítékban f. évi december hó 10-ik napjának d. e. 10 órájáig nyujtandó be a pénzügyigazgatóság főnökénél.

Az ajánlathoz 100 korona biztosíték csatolandó, illetve ezen biztosítéknak a nyiregyházi m. kir. adóhivatalnál való lefizetéséről szóló nyugta. Az odaitelés

legkésőbb 1912. év december 25-ig meg fog történni, mely időpontig ajánlattevők kötelezettségben maradnak.

A nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül választhasson.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nyiregyháza, 1912. évi nov. 12-én.

Sefcsik József

m. kir. pénzügyigazgató.

50944/912. I. szám.

Hirdetmény.

A nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatóságnál az 1913—1915. években szükséges irodaszerek, nyomtatványok, papíros, könyvkötő munkák szállításának biztosítására árlejtés tartatik.

Az írásbeli ajánlatok zárt borítékban a f. év december 10-ig délelőtt 10 óráig nyújtandók be a pénzügyigazgatóság főnökénél.

Az ajánlathoz és pedig:

1. Papíros és irodaszerek szállítására 100 korona.

2. Nyomtatványok szállítására 100 korona.

3. Könyvkötő munkák szállítására 50 korona biztosíték esatolandó, illetve ezen biztosítéknak a nyiregyházi m. kir. adóhivatalnál való lefizetéséről szóló nyugta. Odaitélés legkésőbb 1912. évi december hó 25-ig meg fog történni, mely időpontig ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak. A nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatóság fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül választhasson.

A szállítási feltételek és a szükséglet mennyisége a pénzügyigazgatóság irodavezetőjénél megtekinthetők.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nyiregyháza, 1912. nov. 12-én.

Sefcsik József

m. kir. pénzügyigazgató.

Kovács Gyula

mübutorgyáros
DEBRECZEN,
butorcsarnokát Hunyadi-u. 17. sz. alól

a Csapó- és Piac-utca sarokra

(Takarék és Hitelintézet Részvénytársaság első emeletére) helyezte át.

16-52-34

A NAP

Főszerkesztő: Braun Sándor   **Kiadótulajdonos: Mérei Jenő**

<p>A NAP</p> <p>a magyar ujságírás szenzációja, a magyar közönség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérlelhetetlen szószólója.</p> <p>Minden jó magyar ember olvassa a NAP-ot.</p> <p>TESSÉK ELŐFIZETNI!</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 33%;">Egy évre</td> <td style="width: 33%;">18 K</td> <td style="width: 33%;">Negyedévre</td> <td style="width: 33%;">4.50 K</td> </tr> <tr> <td>Félévre</td> <td>9 K</td> <td>Egy óra</td> <td>1.60 K</td> </tr> </table>	Egy évre	18 K	Negyedévre	4.50 K	Félévre	9 K	Egy óra	1.60 K	<p>A NAP</p> <p>a magyar ujságírás szenzációja, a magyar közönség legkedvesebb lapja, a 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérlelhetetlen szószólója.</p> <p>Minden jó magyar ember olvassa a NAP-ot.</p> <p>TESSÉK ELŐFIZETNI!</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 33%;">Egy évre</td> <td style="width: 33%;">18 K</td> <td style="width: 33%;">Negyedévre</td> <td style="width: 33%;">4.50 K</td> </tr> <tr> <td>Félévre</td> <td>9 K</td> <td>Egy óra</td> <td>1.60 K</td> </tr> </table>	Egy évre	18 K	Negyedévre	4.50 K	Félévre	9 K	Egy óra	1.60 K	<p>Vidéken egy szám</p> <p>6 fill.</p>
Egy évre	18 K	Negyedévre	4.50 K															
Félévre	9 K	Egy óra	1.60 K															
Egy évre	18 K	Negyedévre	4.50 K															
Félévre	9 K	Egy óra	1.60 K															

Fényes eredményt hoz

a NAP minden apróhirdetése, mert naponta **155.000** havonta **4,130.000** példányban jelenik meg és mindenki olvassa!

A NAP apróhirdetési levelezőlapja 10 szóig 70 fillér, 20 szóig 1 korona 40 fillér, 40 szóig 2 korona 80 fillér. Kapható a dohánytözsdékben!

Nyiregyháza legnagyobb választéku butoráruháza

Alapítva 1903. — Pazonyi-utca 10.

Üzletemet kibővítése alkalmával teljesen újonnan a legdivatosabb kivitelű butorokkal berendeztem a fővárosi minta szerint. Állandóan raktáron tartok fényezett kőris, cseresznye, jávor, paliszánder, mahagoni és más különféle anyagokból készült részben saját készítményű háló, ebédlő, uri és női szalon berendezéseket, vas, félrész és egész rész háló- és vendégszoba berendezéseket, ugyszintén egyszerűbb, de jó kivitelű matt butorokat (tömör fából is) stb. stb. itt fel nem sorolható, de raktáron levő különféle butorokat is **utólérhetetlen olcsó árban árusítok.**

Üzletem szombaton és izr. ünnepeken zárva.

Tisztelettel:

Raktáron állandóan 200 különféle lakberendezés található.

GLÜCK JENŐ.

14-52-37

Szenved Ön? Bántja a köszvény? Fáj a feje, vagy a foga? Vannak-e fájdalmi a karokban, vagy a lábszárakban? Fáj-e a dereka, vagy a háta? — Akkor próbálja meg a világhírű

Oroszlán menthosósorszeszt

a háziszerek királyát, mely erősebb és hatásosabb, mint bármely más sósorszeszt-készítmény. Egy eredeti üveg ára csak: **44 fillér.** Nagy üveg 1-10 kor., óriási üveg 2-20 koronába kerül minden gyógyszerárban vagy üzletben. — Főelárusítás:

Nagy Kálmán gyógyszerárában Nyiregyházán.

24-52-30

Minden jó gazdasszony
 ☉ próbálja meg a ☉
HOFFMANN-féle
 ☉ pörkölt kávé. ☉

27-2-2

Villanyvilágítási berendezéseket,
 villanyvilágítási felszereléseket,
 valamint magántelefon és
 villanycsengőbevezetéseket

elvállal olcsón és teljes jótállás mellett

HERSKOVITS GYULA

elektrotechnikai vállalata

Nyiregyháza, — Széchenyi-tér.

Mérnöki látogatás és költségvetés díjtalan. Csillárok és égőtestek raktáron,

Szőlősgazdák és szőlőtelepítők figyelmébe!

AKI szőlőjét újra akarja telepi-
 píteni,

AKI szőlőoltványt akar ren-
 delni,

AKI gyümölcsfát, rózsaát óhajt
 ültetni —

A vá
 sulv
 ké
 rjen
 oktató
 díszárjegyzéket az alábbi címtől

Transylvania Szőlőtelepítő Vállalat

Maros-Vásárhely,

Dr. Gecse Dániel-utca 39. szám.

42-29-8

Tiszta agyagból készült szép és jó
cserép, fali téglá
 és legszebb

nyersfalazati téglá

és Gyári KEMÉNY-TÉGLÁK

csak a 17-52-34

Karczagi

Agyagiparnál,

Karczagon szereshető be, hol
 egyes waggonrakományok is
 megrendelhetők.

Hirdetések

jutányos árban felvételnek
 e lap kiadóhivatalában.

Butor!

a legegyszerűbbtől a legválasztékosabb iz-
 lésűig mindenféle fából. Kész menyasszonyi
 berendezések, valamint külön szobák, vagy
 egyes darabok szolid ár és pontos kiszol-
 gálás mellett a legmegbízhatóbban kaphatók

Lefkovits Zsigmond

butorraktárában

Nyiregyházán, Kossuth Lajos-tér

(törvényszéki palota mellett.)

26-52-66

„NIGRIN“

a legjobb czipókrém az egész világon!

Az eddigi világhírű wiksnek
 vitriolnélküli gyártása.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

cs. és kir. udvari szállító. — 80 éves gyári fenállás.

24-62-22